

TÜRMOB
TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

2013/1.DÖNEM

SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK SINAVLARI

HUKUK

16 Mart 2013-Cumartesi 17:00-18:30

SORULAR

SORU 1: Tüzel kişi kavramı açıklayarak türleri hakkında açıklayıcı bilgi veriniz.

SORU 2: Haksız rekabet kavramını ve eylemlerini açıklayınız.

SORU 3: Hizmet akdini tanımlayarak türlerini açıklayınız.

SORU 4: İdari yargı yerlerini kısaca açıklayarak Anayasa mahkemesine bireysel başvuru yapıp yapılamayacağı hakkında bilgi veriniz.

CEVAPLAR

CEVAP 1: Belli bir amacı gerçekleştirmek üzere kurulmuş ve bağımsız bir kişiliğe sahip, hak ve borçlara ehil olma iktidarı hukuk düzeni tarafından tanınmış kişi ya da mal topluluklarına tüzel kişi (hükmi şahıs) denir. Tüzel kişiden söz edebilmek için kişi veya mal topluluğunun **örgütlenmiş** olması, **sürekli bir amaca sahip** olması ve topluluğu teşkil eden fertlerden **bağımsızlaşmasına hukuken imkân** verilmiş olması gerekir.

Tüzel kişiler, farklı kategorilere göre gruplara ayrılmaktadır.

A. İçyapılarına göre:

a. Kişi toplulukları: Belli bir amacın gerçekleştirilmesi ve bağımsız bir varlığa sahip olmak üzere kişilerin bir araya gelmelerinden oluşur. Dernek, şirket, sendika, siyasi parti ve kulüp gibi tüzel kişiler bu gruba girer.

b. Mal toplulukları: Belli bir amacı gerçekleştirmek ve bağımsız bir varlığa sahip olmak üzere kişilerin belli bir malı veya malları, bu gayeye yönelik tahsisi ve örgütlemesinden oluşur. Vakıflar mal topluluğu özelliği gösteren tüzel kişilerdir.

B. Hukuki yapılarına göre:

a. Kamu hukuku tüzel kişileri: Kamu hukukuna tabi olan tüzel kişilerdir. Kamu tüzel kişileri ancak yasayla ya da yasanın verdiği yetkiye dayanılarak kurulabilir ve aynı yolla sona erer. Kamu idareleri kişi topluluğunu niteliğindeki kamu hukuku tüzel kişileri iken üniversiteler mal topluluğu niteliği arz eden kamu hukuku tüzel kişileridir.

b. Özel hukuk tüzel kişileri: Bunlar özel hukuk kurallarına tabi olan ve kişilerin iradeleriyle kurulan ve aynı yolla sona eren tüzel kişilerdir. Örneğin şirketler kazanç paylaşma amacı güden özel hukuk kişileri iken vakıf veya dernekler kazanç paylaşımı gütmeyen özel hukuk kişileridir.

CEVAP 2: Rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar haksız ve hukuka aykırıdır. Haksız rekabete ilişkin hükümlerinin amacı, bütün katılanların menfaatine, dürüst ve bozulmamış rekabetin sağlanmasıdır. Aşağıda sayılan hâller haksız rekabet eylemlerinin başlıcalarıdır:

A. Dürüstlük kuralına aykırı reklamlar ve satış yöntemleri ile diğer hukuka aykırı davranışlar: Başkalarını veya onların mallarını, iş ürünlerini, fiyatlarını, faaliyetlerini veya ticari işlerini yanlış, yanıltıcı veya gereksiz yere incitici açıklamalarla kötölemek, vb.

B. Sözleşmeyi ihlale veya sona erdirmeye yönelmek: Müşterilerle kendisinin bizzat sözleşme yapabilmesi için, onları başkalarıyla yapmış oldukları sözleşmelere aykırı davranmaya yönelmek vb.

C. Başkalarının iş ürünlerinden yetkisiz yararlanma: Kendisine emanet edilmiş teklif, hesap veya plan gibi bir iş ürününden yetkisiz yararlanmak vb.

D. Üretim ve iş sırlarını hukuka aykırı olarak ifşa etmek; özellikle, gizlice ve izinsiz olarak ele geçirdiği veya başkaca hukuka aykırı bir şekilde öğrendiği bilgileri ve üretenin iş sırlarını değerlendiren veya başkalarına bildiren dürüstlüğü aykırı davranmış olur.

E. İş şartlarına uymamak; özellikle kanun veya sözleşmeyle, rakiplere de yüklenmiş olan veya bir meslek dalında veya çevrede olağan olan iş şartlarına uymayanlar dürüstlüğü aykırı davranmış olur.

F. Dürüstlük kuralına aykırı işlem şartları kullanmak; Özellikle yanıltıcı bir şekilde diğer taraf aleyhine; Doğrudan veya yorum yoluyla uygulanacak kanuni düzenlemeden önemli ölçüde ayrılan, sözleşmenin niteliğine önemli ölçüde aykırı haklar ve borçlar dağılımını öngören, önceden yazılmış genel işlem şartlarını kullananlar dürüstlüğe aykırı davranmış olur.

CEVAP 3: İş sözleşmesi (hizmet akdi), bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir. İş sözleşmeleri belirli veya belirsiz süreli yapılır. Bu sözleşmeler çalışma biçimleri bakımından tam süreli veya kısmî süreli yahut deneme süreli ya da diğer türde oluşturulabilir. Nitelikleri bakımından en çok otuz iş günü süren işlere süreksiz iş, bundan fazla devam edenlere sürekli iş denir.

A. Belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesi : İş ilişkisinin bir süreye bağlı olarak yapılmadığı halde sözleşme belirsiz süreli sayılır. Belirli süreli işlerde veya belli bir işin tamamlanması veya belirli bir olgunun ortaya çıkması gibi objektif koşullara bağlı olarak işveren ile işçi arasında yazılı şekilde yapılan iş sözleşmesi belirli süreli iş sözleşmesidir.

B. Kısmî süreli ve tam süreli iş sözleşmesi : İşçinin normal haftalık çalışma süresinin, tam süreli iş sözleşmesiyle çalışan emsal işçiye göre önemli ölçüde daha az belirlenmesi durumunda sözleşme kısmî süreli iş sözleşmesidir. Yazılı sözleşme ile işçinin yapmayı üstlendiği işle ilgili olarak kendisine ihtiyaç duyulması halinde iş görme ediminin yerine getirileceğinin kararlaştırıldığı iş ilişkisi, çağrı üzerine çalışmaya dayalı kısmi süreli bir iş sözleşmesidir.

C. Deneme süreli iş sözleşmesi : Taraflarca iş sözleşmesine bir deneme kaydı konulduğunda, bunun süresi en çok iki ay olabilir. Ancak deneme süresi toplu iş sözleşmeleriyle dört aya kadar uzatılabilir.

D. Takım sözleşmesi ile oluşturulan iş sözleşmeleri : Birden çok işçinin meydana getirdiği bir takımı temsilen bu işçilerden birinin, takım kılavuzu sıfatıyla işverenle yaptığı sözleşmeye takım sözleşmesi denir.

CEVAP 4: İdarî yargı, idarî makamların idare hukuku alanındaki faaliyetlerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümlendiği yargı koludur. İdarî yargı yerleri ülkemizde iki dereceli örgütlenmiştir.

A. İlk derece mahkemeleri :

a. İdare Mahkemeleri.- İdare mahkemeleri idarî yargı kolunun genel görevli ilk derece mahkemesidir. Kanunlarla başka yargı yerlerinin görev alanına bırakılmayan iptal ve tam yargı davalarına idare mahkemeleri bakar.

b. Vergi Mahkemeleri.- Vergi mahkemeleri vergi uyuşmazlıkları konusunda ilk derece mahkemesi olarak görev yapan yargı organlarıdır.

B. İki çeşit üst mahkeme vardır:

a. Bölge İdare Mahkemeleri .- Bölge idare mahkemelerinin görevi, idare ve vergi mahkemelerinin tek hâkimle verdiği kararlara karşı yapılan itirazlar ile idare ve vergi mahkemeleri arasında çıkacak görev ve yetki uyuşmazlıklarına bakmaktır.

b. Danıştay.- İdarî mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idarî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir.

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

C. Sayıştay: Sayıştay genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına incelemek ve denetlemek ile görevlidir. Bu “inceleme ve denetleme” görevi idarî bir görevdir.

D. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi: Askerî olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askerî hizmete ilişkin idarî işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesidir.

Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla **Anayasa Mahkemesine başvurabilir**. Anayasal haklarının ihlal edildiğini iddia eden herkes ilk önce bu alanda asıl görevli olan olağan yargı yerleri önündeki mekanizmaları harekete geçirmek ve burada bir çözüm bulamaması halinde iddiasını Anayasa Mahkemesi önüne taşıyabilmektedir.